

Cestovní zpráva ze studijní cesty SDRUK do saských knihoven

ve dnech 25. – 27. dubna 2018

Studijní cestu organizovalo Sdružení knihoven ČR (SDRUK), jehož členem je i Knihovna PF UK. Zájezdu se účastnili knihovníci a knihovnice z celé České republiky, za knihovnu Právnické fakulty UK se ho zúčastnila PhDr. Květa Hartmanová.

1. den:

První den našeho studijního zájezdu jsme navštívili dvě knihovny v Drážďanech. Nejprve jsme si prohlédli **Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden (SLUB)**, která sídlí od roku 2003 v nové budově v rámci univerzitního kampusu. SLUB je jednou z největších akademických knihoven v Německu a jako klasická státní knihovna plní několik funkcí: shromažďuje a archivuje publikace o Sasku a také publikace vydané v Sasku, dále plní důležité koordinační a servisní funkce pro knihovny v Sasku. Jako univerzitní knihovna poskytuje informace pro studium a rozvoj vědy na této škole. V rámci naší exkurze jsme si prohlédli všechny prostory knihovny určené pro veřejnost a ocenili jsme např. nedávno nově upravený studijní prostor (je umístěn v podzemí), který byl rozčleněn spoustou variabilních kójí a zástěn na menší studijní celky. Součástí knihovny je i muzeum knihy, ve kterém jsme si prohlédli vzácný mayský rukopis.

Odpoledne jsme navštívili Städtische Bibliotheken Dresden, a to její ústřední knihovnu - **Zentralbibliothek im Kulturpalast**. Knihovna sídlí od roku 2017 přímo v centru města v rekonstruované budově bývalého Paláce kultury a došlo zde k zajímavému spojení: uprostřed budovy je umístěn koncertní sál Drážďanské filharmonie a kolem něj jsou uspořádány prostory knihovny. Služby knihovny jsou zaměřeny na podporu všech fází celoživotního učení od školy k individuálnímu vzdělávání ve stáří, zajištění rovných příležitostí poskytováním přístupu k informacím pro všechny, různými programy podporuje čtení dětí i mládeže, školí veřejnost v práci s novými médii a zároveň slouží jako místo setkávání a nabízí různé tvůrčí aktivity pro volný čas. Při prohlídce se nám líbilo bohatě vybavené hudební oddělení a velké množství poslechových a „hracích“ míst po celé knihovně.

2. den:

Druhý den jsme navštívili tři knihovny v Lipsku. Nejprve jsme si prohlédli univerzitní knihovnu - **Bibliotheca Albertina**, která sídlí v krásné historické budově (rekonstrukce proběhla v letech 1992-2002). Díky rekonstrukci mohly být sloučeny některé dříve izolované knihovny a nyní mají studenti k dispozici 850 pracovních míst a 240 000 svazků ve volném výběru. Při prohlídce nás jednak zaujalo využití původního dvora jako nového studijního prostoru, a jednak uspořádání skladištních prostor tak, aby si studenti mohli sami vyhledávat literaturu.

Dalším typem knihovny, kterou jsme navštívili, byla městská - **Stadtbibliothek Wilhelm-Leuschner-Platz**. Na tomto náměstí sídlí knihovna od roku 1991 v historické budově z roku 1896, její rekonstrukce proběhla v letech 2010-2012. V přízemí najdeme informační pult, sefchecky a dětské oddělení; odborná literatura, beletrie a knihovna pro mládež jsou umístěny v 1. a ve 2. patře. Ve 3. patře sídlí

hudební knihovna, která je jednou z největších v Německu – obsahuje kolem 200 000 knihovních jednotek. V budově jsou k dispozici také tři místnosti určené k pořádání akcí (v roce 2017 jich knihovna uspořádala 1800 pro všechny kategorie čtenářů) a jedna výstavní hala. Knihovna na nás působila velmi příjemně, je moderní, plná světla a barev.

Poslední knihovnou, kterou jsme v Lipsku navštívili, byla **Deutsche Nationalbibliothek**. Úkolem německé národní knihovny je sbírat, trvale uchovávat, zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti všechny v Německu vydané a německy psané publikace od roku 1913, zahraniční publikace o Německu, překlady německých děl a díla německy píšících emigrantů vydaná v zahraničí mezi lety 1933 a 1945. A jak se již téměř stalo zvykem v národních knihovnách, i zde jsme si prohlédli hlavně interiér budovy a chodby. Velmi nás zklamalo, že do studoven jsme mohli pouze nahlédnout skrz skleněné dveře. Součástí knihovny je moderní přístavba, ve které sídlí Deutsches Buch- und Schriftmuseum, včetně jedné studovny (opět prohlídka skrze sklo). V podzemí tohoto muzea je depozitář starých tiskařských strojů a dalších „kuriozit“, které jsou využívány při různých výstavách. Součástí knihovny je i Deutsche Musikarchiv, Sammlung Exil-Literatur 1933 - 1945 a Anne-Frank-Shoah-Bibliothek.

3. den:

Poslední den našeho studijního zájezdu byl věnován návštěvě knihoven ve městech Halle a Chemnitz. V Halle jsme navštívili **Zweigbibliothek Rechtswissenschaft**. Je to přístavba pro knihovnu Juristischen Bereichs der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. Knihovna má ve fondu více než 255 000 svazků, 200 tištěných časopisů a 22 000 e-časopisů a 126 000 e-zdrojů. Studenti mají k dispozici řadu studoven (300 pracovních míst). V knihovně pracuje pouze šest lidí (zajišťují hlavně služby), protože akvizice, zpracování knih a další činnosti probíhají centrálně. Při exkurzi pro mě byla zajímavá informace, že po sloučení Německa pouze 10% fondu mohlo být použito pro aktuální studium, zbytek fondu byl jako zastaralý přesunut do vyšších pater. Po návštěvě knihovny jsme si ještě mohli prohlédnout aulu v budově univerzity.

V Chemnitz jsme navštívili městskou knihovnu - **Zentralbibliothek im Kulturbetrieb Tietz**. Knihovna je součástí kulturního centra, v nově rekonstruované budově sídlí také muzeum, galerie, lidová univerzita a hudební škola. Ve dvou patrech knihovny má veřejnost k dispozici více než 200 000 současných médií, spoustu čtecích a pracovních stanic, 35 počítačů s přístupem do elektronického katalogu, zaměstnanci zodpovídají dotazy čtenářů na pěti informačních pultech. Knihovna připravuje každoročně pestrý program pro všechny kategorie čtenářů a v centru města se stala významným kulturním centrem a důležitou platformou pro setkávání.

V průběhu studijního zájezdu jsme navštívili celkem sedm knihoven, z toho byly 3 univerzitní, 3 městské a 1 národní. Díky tomu jsme mohli poznat různé typy architektury knihoven i různé typy poskytovaných služeb. Ve všech knihovnách (téměř) jsme se seznámili s jejich základním provozem a s organizací jejich služeb pro veřejnost.

Kolektiv knihovny bude o poznatcích ze zahraniční cesty informován na společné schůzce v průběhu léta. Výběr fotografií z této studijní cesty bude v nejbližší době k dispozici na webu knihovny v sekci **Fotogalerie**.